

СОНУНИ ӢҶМӢУРИИ ТОӢИКИСТОН

ДАР БОРАИ ИХТИРОӢ

(Сонуни ӢТ аз 03.07.2012 № 857,
аз 19.03.2013 № 956)

БОБИ I.

МУСАРРАРОТИ УМУМӢ

(Сонуни ӢТ аз 19.03.2013 № 956)

Сонуни мазкур муносибатҳои молумулкӣ ва муносибатҳои шахсии ҷайримолумулкӣ бо онҳо асосамандро, ки бинобар офаридаи, ифзи ҷисмӣ ва истифодабарии ихтироот дар саламрави Ӣҷмӯрии Тоҷикистон ба миён меоянд, танзим мекунад.

Моддаи 1. Мафҳумҳои асосӣ

Мафҳумҳои дар Сонуни мазкур истифодашаванда маънои зерин доранд:

- ариза - маълуми ҷуғрафӣ бо Сонуни мазкур мусаррашуда, ки барои гирифтани ҷуғрафӣ мувофиқат ба Идораи патент пешниҳод карда мешаванд;

- дорандаи патент - шахси воқеӣ ё ҷисмӣ, ки ба номи ӯ ҷуғрафӣ мувофиқат дода мешавад;

- ихтироъ - офаридаи нави техникӣ, ки имконият медиҳад масъалаҳои мушаххаси истеҳсолот ва соҳаҳои дигари фаъолияти инсон ҳал карда шаванд;

- иҷозатнома (лицензия) - аз тарафи дорандаи патент ба дигар шахси ҷисмӣ ё воқеӣ додани ҷисмӣ истифодабарии ихтирои бо патент иҷозатнома (Сонуни ӢТ аз 03.07.2012 № 857);

- намоёндаи патент - шаъриҳои Ӣҷмӯрии Тоҷикистон, ки тибқи сонунгузори ҷисмӣ дорад шахсонӣ воқеӣ ва ҷисмӣ дар назди Идораи патент намоёндагӣ намоёнд;

- объекти моликияти саноатӣ - ихтироот, намунаҳои саноатӣ ва моделҳои судманд, ки маълуми фаъолияти зеинӣ инсон мебошанд;

- пешнамуна (прототип) ихтироъ - намунаи ихтироъ, ки бо маълуми аломатҳои асосӣ ба ихтироъ наздиктарин аст;

- Соҳишномаи Париж - Конвенсияи Париж оид ба ифзи моликияти саноатӣ аз 20 марти соли 1883 бо таъйири иловаҳои минбаъда;

- тавсифномаи ихтироъ - ҷуғрафӣ мансуб ба ариза, ки дар он ихтироъ ба пуррагӣ тафсир мешавад;

- формулаи ихтироъ - ҷуғрафӣ мансуб ба ариза, ки дар асоси тавсифномаи ихтироъ тартиб дода мешавад ва маълуми аломатҳои асосӣ ихтироъро дар бар мегирад;

- шартҳои патентпазирӣ - шартҳои бо Сонуни мазкур мусаррашудаи пешниҳоди ифзи ҷисмӣ ихтироъ;

- намунаи ихтироъ - объекте, ки таъиноташ бо таъиноти ихтироъ як буда, маълуми аломатҳои он ба маълуми аломатҳои асосӣ ихтироъ монанд аст;

- ҷуғрафӣ мувофиқат - патентӣ ва нахустпатентӣ, ки барои ихтироъ тибқи Сонуни мазкур дода мешаванд.

Моддаи 2. Сонунгузори Ҷумиури Тоҷикистон дар бораи ихтироъ

Сонунгузори Ҷумиури Тоҷикистон дар бораи ихтироъ ба Конституцияи (Сарсонун) Ҷумиури Тоҷикистон асос ёфта, аз Кодекси граждании Ҷумиури Тоҷикистон, амин Сонун, дигар санадҳои меъерӣ ва қонунҳои Ҷумиури Тоҷикистон ва инчунин санадҳои байналмилалӣ, ки Ҷумиури Тоҷикистон эътироф намудааст, иборат аст.

Моддаи 3. Масоми давлат ба ифзи объектҳои моликияти саноат

Масоми давлат ба ифзи объектҳои моликияти саноат (минбаъд - Идораи патент) амалигардонии сиёсати ягонаи давлатро дар соҳаи ифзи қонунҳои объектҳои моликияти саноат таъмин менамояд, аризаҳои барои объектҳои моликияти саноат сабул мекунад, аз рӯи онҳо экспертиза мегузаронад, басайдгирӣ давлат ва наشري расмӣ маълумотро дар бораи объектҳои моликияти саноат ба сомон мерасонад, қонунҳои муҳофизат медиҳад ва инчунин вазифаҳои дигарро, ки мувофиқи қонунҳои таъсиси Идораи патент пешбинӣ шудаанд, иҷро мекунад (Сонунҳои ИТ аз 19.03.2013 № 956).

Дар назди Идораи патент Шӯрои шикоят амал мекунад, ки он масоми қонунҳои аввалин оид ба қонунҳои масъалаҳои баисталаби марбут ба ифзи қонунҳои объектҳои моликияти саноат ба шумор меравад. Шӯрои шикоят вақолатҳои ҳудудро дар асоси сонунгузори Ҷумиури Тоҷикистон ва Низомнома дар бораи Шӯрои шикоят ба амал мебарорад.

Маблаъгузори Идораи патент аз қисми маблаъҳои буҷети давлат, пардохтҳои қорбар инчунин маблаъҳои, ки аз расондани хизматҳои патент ва иттилоот ворид шудаанд, ба амал бароварда мешавад.

Моддаи 4. Қонунҳои муҳофизат

Қонун ба ихтироъ аз қисми давлат ифз карда шуда, бо патент ва ё нахустпатент барои ихтироъ (минбаъд - қонунҳои муҳофизат) тасдиқ карда мешавад.

Патент барои ихтироъ баъд аз гузаронидани экспертизаи қонунҳои ариза дода шуда, аз санаи пешниҳоди ариза ба Идораи патент дар давоми бист сол амал мекунад (Сонунҳои ИТ аз 19.03.2013 № 956).

Нахустпатент барои ихтироъ баъд аз гузаронидани экспертизаи қонунҳои пешақи ариза барои нахустпатент дода мешавад ва аз санаи пешниҳоди ариза ба Идораи патент дар давоми даҳ сол амал мекунад (Сонунҳои ИТ аз 19.03.2013 № 956).

Қонунҳои муҳофизат аввалият, муаллиф ва қонунҳои истисноии истифодабарии ихтироъро тасдиқ мекунад.

Моддаи 5. Ифзи қонунҳои ихтироъ

Қонунҳои ифзи қонунҳои, ки онро қонунҳои муҳофизат медиҳад, бо формулаи ихтироъ муайян карда мешавад. Барои маънидоқ намудани формулаи ихтироъ тавсифнома ва нашлаҳо истифода шуда метавонанд.

Амали қонунҳои муҳофизати барои тарзи ба даст овардани маҳсулот дода шуда ба маҳсулоте, ки бевосита бо ин тарз қонун шудааст, низ дахл дорад. Маҳсулоти нав дар он сурат бо тарзи патентнокшуда ба даст оварда шуда қисмида мешавад, агар далелҳои ақс вуҷуд набошад бошанд.

Ифзи қонунҳои мувофиқи Сонунҳои мақсуд ба ихтирооде, ки қонунҳои давлатро дар бар мегиранд, дода намешавад. Тартиби ба онҳо додани

иџџи иџсџсџро санади дахлдори сонунгузори иџмиџри Тоџкистон мџсаррар менамояд (Сонуни иџ аз 19.03.2013 № 956).

БОБИ 2. ПАТЕНТПАЗИРИИ ИХТИРООТ

Моддаи 6. Шартџои патентпазирии ихтироџ

Ба ихтироџ иџџи иџсџсџ дода мешавад, агар он нав, дорои сатџи ихтироџкорџ ва собили татбис бошад.

Ихтироџ нав ба иџсоб меравад, агар он сисми сатџи техника набошад.

Сатџи техника маџмџи маџлумоте мебошад, ки то санаи аввалияти ихтироџ дар иџаџон собили дастрасии умум гардидааст.

Ихтироџ дорои сатџи ихтироџкорџ маџсџб меџбад, агар он барои мутахассис аз маџлумот дар бораи сатџи техника ошкоро пайдо нагардад.

Ихтироџ собили татбис иџсобида мешавад, агар он дар саноат, кишоварзџ, тандурустџ ва дигар соџаџои фаџолияти инсон истиџода шуда тавонад.

Сохтор, тарз, модда, штамми микроорганизм, штамми иџџаџраџи растаниџ ва иџџвонот, инчунин аз рџи таџиноти нав истиџода бурдани онџи объектџи ихтироџ буда метавонанд.

Объектџи зерин ба маџнои мџсаррароти Сонуни мазкур ихтироџ маџсџб намешаванд:

- назарияџи илмџ ва методџи математикџ;
- методџи ташкилу идоракунии хоџагџ;
- аломатџи шартџ, иџдвалиџ, соџдаџи;
- соџдаџи ва методџи иџрои амалиџти фикрџ;
- алгоритмџи ва барномаџи барои мошинџи иџсоббарор;
- лоџџаџи ва схемаџи банасшагирии иншоот, биноџи, маџалиџ;
- пешниџдџе, ки танџи ба намуди берунаи маџсулот дахл дошта, ба сонџ гардонидани талаботи эстетикџ равона шудаанд.

Ба маџнои мџсаррароти Сонуни мазкур объектџи зерин ба сџфати объектџи патентпазир џтироџ карда намешаванд:

- топологияџи мџросхемаџи интегралџ;
- навџи растаниџ ва зџџи иџџвонот;
- пешниџдџе, ки хилоџи манџиатџи иџмџяџџ, принципџи инсондџџџ ва ахлосџ мебошанд.

Патентпазирии ихтироџро ошкор намудани маџлумоте, ки дар натиџаи он моџяџи ихтироџ дастраси умум гардидааст, жалалдор намекунад, агар ин амал аз иџниби аризаџианда, муаллиџ ва џ шахси дигаре, ки аз онџи мустаџиман ва џ ба тариси џайримустаџим маџлумоти ба ихтироџ дахлдорро ба даст овардааст, иџро шуда бошад ва агар ариза дар бораи додани иџџиати муџџизатџ барои ихтироџ ба Идораи патентџ на дертар аз шаш моџи баџд аз санаи ошкор шудани ин маџлумот пешниџд шуда бошад. Дар айни замон џдадориџ исбот намудани воџеяџи ин амал ба зиммаи аризаџианда гузашта мешавад.

БОБИ 3. СУБЪЕКТџИ ИџСџСџ БА ИХТИРОџ

Моддаи 7. Муаллиџи ихтироџ

Шахси воџеџе, ки бо меџнати џџодкоронаи вай ихтироџ оџарида

шудааст, муаллифи ихтироъ исобида мешавад. Агар дар офаридани ихтироъ якчанд шахсони воҳеъ иштирок карда бошанд, іамаи оніо муаллифи ихтироъ іисоб мешаванд. Тартиби истифодаи іусузіое, ки ба муаллифон тааллуз доранд, бо созишномаи байни оніо муайян карда мешавад.

Шахсоне, ки дар офаридани ихтироъ іиссаи шахсии эіодъ нагузоштаанд, ба муаллиф(он) таніо ёрии техникъ, ташкиль ва ё моддъ расонидаанд ё ин ки таніо барои ба расмият даровардани іусузі ба ихтироъ ва истифодаи он мусоидат намудаанд, муаллифи ихтироъ іисоб намешаванд.

Іусузі муаллифъ іусузі шахсии бегонанашаванда буда, бемӯілат іифъ карда мешавад.

Моддаи 8. Аризадиіанда

Іусузі пешніоди аризаро барои додани іуііати муіофизатъ иніо доранд:

- муаллиф(он) -и ихтироъ;
- корфармо, дар іолатіои пешбининамудаи сисми духуми моддаи 9 іамин Сонун;
- ворис(он) -и іусузіи муаллиф (он) ва ё корфармо.

Моддаи 9. Дорандаи патент

Іуііати муіофизатъ ба иніо дода мешавад:

- муаллифи ихтироъ;
- шахсе, ки ўро муаллифи ихтироъ дар арзнома дар бораи додани іуііати муіофизатъ муайян намудааст;
- ворисони іусузіи шахсони дар боло зикргардида.

Іусузі гирифтани іуііати муіофизатъ барои ихтирое, ки онро корманд дар алосамандъ бо іірои вазіфаіои хизматиаш ва ё аз корфармо гирифтани супориши мушаххас офаридааст, ба корфармо тааллуз дорад, агар шартномаи байни оніо іолати дигареро пешбинъ накарда бошад.

Агар корфармо дар давоми чор моіи баъди санаи аз іониби муаллиф дар бораи офаридани ихтироъ хабардор карда шуданаш ба Идораи патентъ ариза надиіад, іусузі пешніоди аризаро ба шахси дигар вогузор накунад ва ё муаллифро дар бораи махфъ нигоі доштани ихтироъ огоі нанамояд, пас іусузі пешніоди ариза ва гирифтани іуііати муіофизатъ ба муаллиф мегузарад. Дар ин іолат корфармо іусузі дорад ба дорандаи іуііати муіофизатъ іуброни дар асоси шартнома муайяншударо пардохта, ихтироъро дар истеісолоти худ истифода барад.

Іусузі гирифтани іуііати муіофизатъ ба ихтирое, ки корманд таіриба, воситаіои моддъ, техникъ ва дигар воситаіои корфарморо истифода бурда, лекин на дар алосамандъ бо іірои вазіфаіои хизмати корманд ва ё супориши муайяни корфармо офаридааст, ба корманд тааллуз дорад, агар шартномаи байни оніо іолати дигареро пешбинъ накарда бошад. Дар ин іолат корфармо іусузі дорад ба дорандаи іуііати муіофизатъ іуброни дар асоси шартнома муайяншударо пардохта, ихтироъро дар истеісолоти худ истифода барад.

Моддаи 10. Іусузі муаллифи ихтирое, ки якіоя бо іірои вазіфаіои хизматъ офарида шудааст

Корманде, ки дар сисми духуми моддаи 9 Сонун мазкур зикр шудааст, іусузі дорад дар іолатіои зерин аз корфармо мутаносибан ба фоидаи

бадастовардаи корфармо ва ё фоидае, ки корфармо метавонист аз ихтироъ ба таври лозимъ истифода бурда, ба даст дарорад, подош гирад:

- аз іониби корфармо гирифтани іуїїати муіофизатъ;
- іусуси гирифтани іуїїати муіофизатиро ба шахси дигар вогузор кардани корфармо;
- аз іониби корфармо сабул намудани сарор дар бораи махфъ нигої доштани ихтироъ;
- бо сабабиюи вобаста ба корфармо нагирифтани іуїїати муіофизатъ аз рӯи аризаи аз іониби корфармо пешниодшуда.

Подош бо андоза ва шартіои дар асоси созишномаи байни муаллиф ва корфармо муайяншуда пардохта мешавад.

Дар іолати байни тарафіо ба даст наомадани созиш нисбати андоза ва тартиби пардохти подош ва ё іуброн баіс бо тартиби судъ іал карда мешавад (Сонуні ИТ аз 19.03.2013 № 956).

Барои сариваст напардохтани подош ва ё іуброни дар шартнома муайяншуда корфармо мувофиси сонунгузориі Іуміуриі Тоїкистон іавобгар мебошад.

БОБИ 4.

АРИЗА БАРОИ ДОДАНИ ІУЇЇАТИ МУІОФИЗАТЪ

Моддаи 11. Пешниоди ариза барои додани іуїїати муіофизатъ

Аризаро барои додани іуїїати муіофизатъ (минбаъд - ариза) аризадиіанда ба Идораи патентъ пешниод мекунад.

Ариза ба воситаи намояндаи патентъ, ки Идораи патентъ ўро ба сайд гирифтааст, пешниод шуда метавонад.

Шахсони воқеие, ки доимъ берун аз саламрави Іуміуриі Тоїкистон истисомат мекунад, ё шахсони іусусии хориѝ ё намояндагони оніо коріои марбут ба гирифтани іуїїати муіофизатъ ва нигої доштани эътибори онро ба воситаи намояндагони патентіи дар Идораи патентъ басайдгирифташуда пеш мебаранд.

Шаирвандони Іуміуриі Тоїкистон, ки мувассатан берун аз саламрави он мебошанд, коріои марбут ба гирифтани іуїїати муіофизатъ ва нигої доштани эътибори оніоро ба воситаи намояндаи патентъ ва ё дар сурати нишон додани нишонии мукотиба дар саламрави Іуміуриі Тоїкистон бевосита худашон пеш мебаранд.

Ваколати намояндаи патентъ бо бовариномае, ки аризадиіанда ба ў додааст, тасдиқ карда мешавад. Талаботро ба намояндаи патентъ, тартиби аттестатсия ва басайдгириіи ўро Идораи патентъ муайян мекунад.

Моддаи 12. Ариза

Ариза бояд ба як ихтироъ ва ё гурӯи ихтироъіои бо іам то ба іаде асосаманд, ки љояи ягонаи ихтироъкориро ташкил медиіанд (талаботи ягонагии ихтироъ), дахл дошта бошад.

Ариза бояд іуїїати зеринро дар бар гирад:

- арзнома дар бораи додани іуїїати муіофизатъ бо нишон додани номи ихтироъ, муаллиф(он)и ихтироъ ва шахс(он)е, ки ба номи ў (оніо) іуїїати муіофизатъ дархост карда мешавад, инчунин іои истисомат ва ё іойгиршавии оніо;
- тавсифномаи ихтироъ, ки ихтироъро бо пуррагии кифоя барои амалъ гардондан аз іониби мутахассис ошкор мекунад;
- формулаи ихтироъ, ки моїяти онро ифода мекунад ва ба

тавсифнома асос ёфтааст;

- реферат;

- насшаю ва маводи дигар, агар оню барои фаимидани моияти ихтироъ зарур бошанд.

Арзнома дар бораи додани iуiиати муioфизатъ ба забони давлатъ ва iуiиатиои дигари ариза ба забониои дигар пешниод шуда метавонанд.

Барои нигоi доштани санаи пешниоди ариза, ки мувофиси моддаи 14 Сонуни мазкур муайян карда мешавад, тариумаи ин iуiиатио ба забони давлатъ бояд дар муддати се моi пас аз воридшавии нахустини оню ба Идораи патентъ пешниод карда шавад.

Ба ариза iуiиати тасдикунандаи пардохти боi барои пешниоди ариза ва iуiиати тасдикунандаи асосю барои напардохтани ё кам кардани ин боi илова карда мешавад. Iуiиатиои мазкур якюя бо ариза ва ё дар муддати се мои баъд аз расидани ариза ба Идораи патентъ пешниод шуданашон мумкин аст.

Талаботи дигарро ба iуiиатиои ариза Идораи патентъ мусарраф менамояд.

Моддаи 13. Бо ташаббуси аризадианда ислоi намудани iуiиатиои ариза

Аризадианда дар давоми се мои баъди санаи пешниоди ариза iусус дорад моияти ихтирои пешниодшударо таъйир надода, ба маводиои он ислоiю ва тасиеi дохил кунад.

Ислоiю ва тасиеро ба маводи ариза дар сурати супурдани пардохти корбарии дахлдор инчунин баъди гузаштани муiлати семоia, лекин на дертар аз баровардани сарор аз рӯи натиiaиои экспертизаи моиятъ дохил кардан мумкин аст (Сонуни IT аз 19.03.2013 № 956).

Моддаи 14. Санаи пешниоди ариза

Санаи пешниоди ариза аз рӯи санаи ба Идораи патентъ ворид шудани iуiиатиои зерин мусарраф карда мешавад:

- арзнома барои додани iуiиати муioфизатъ;

- тавсифномаи ихтироъ;

- насшаю, агар оню дар тавсифнома зикр шуда бошанд.

Агар iуiиатиои номбаршуда дар як рӯз ворид нашуда бошанд, санаи воридшавии iуiиати дертар расида ба сифати санаи пешниоди ариза сабул карда мешавад.

Дар iолати вайрон намудани талаботи моддаи 12 iamин Сонун ариза пешниоднашуда маiсуб мегардад.

Моддаи 15. Табдилдиии аризаю

Аризадиандае, ки барои додани патент ба ихтироъ ариза додааст, дар давоми се соли баъди санаи пешниоди ин ариза iусус дорад барои додани нахустпатент дархост пешниод намояд.

То сабули сарори экспертизаи пешакъ, ки мувофиси моддаи 21 Сонуни мазкур гузаронида мешавад, ариза барои додани нахустпатент метавонад ба ариза барои додани патент табдил дода шавад (Сонуни IT аз 19.03.2013 № 956).

Дар сурати ба амал баровардани ин гуна табдилю аввалияти аризаи аввала нигоi дошта мешавад.

Моддаи 16. Махфъ будани коргузоръ аз рӯи ариза

Идораи патентъ дар доираи коргузоръ аз рӯи ариза то нашр шудани маълумот дар бораи он, ба истиснои иолатиое, ки дар ин бора хоиши аризадианда ва ё ииозати ў бошад, ба иеи шахсе ииозати дастрас намудани аризаро намедиад.

БОБИ 5. АВВАЛИЯТИ ИХТИРОЪ

Моддаи 17. Шартиои мусаррар намудани аввалият

Аввалияти ихтироъ аз рӯи санаи ба Идораи патентъ ворид шудани ариза мусаррар карда мешавад.

Аввалияти ихтироъ аз рӯи санаи воридшавии маводиои иловагъ мусаррар шуданаш мумкин аст, агар ин маводиоро аризадианда то гузаштани мулати семоиа аз санаи гирифтани огоиномаи Идораи патентъ дар бораи имконнопазирии баэтиборгирии маводиои иловагъ бинобар моияти ихтирои аршударо таъйирдианда пиндошта шуданашон ба сифати ариза мустасил пешниод карда бошад.

Аввалият аз рӯи санаи ба Идораи патентъ пешниод шудани аризаи саблии ин ихтироъро маънидоқунандаи iamон як аризадианда мусаррар карда шуданаш мумкин аст, агар ариза, ки аз рӯи он ин гуна аввалият дархост мешавад, на дертар аз дувоздаи мои баъди санаи пешниоди аризаи саблъ ворид шуда бошад. Дар ин iол аризаи саблъ бозхондашуда исобида мешавад.

Аввалият дар асоси якчанд аризаи саблъ, ки барои iar яки онio шартiои дар сисми сеюми iamин модда овардашуда риоя мегарданд, метавонад мусаррар шавад.

Мусаррар намудани аввалият аз рӯи санаи пешниоди аризае, ки аз рӯи он аллакай аввалияти барвасттар дархост шудааст, мумкин нест.

Аввалияти ихтироъ аз рӯи аризаи iудокардашуда аз рӯи санаи пешниоди аризаи аввали iamон як аризадианда, ки дар он ихтироъ кушода шудааст, мусаррар карда мешавад, агар аризаи iудокардашуда ба Идораи патентъ то аз рӯи аризаи нахустин сабул шудани sarop дар бораи радди додани iуiиати муioфизатъ, ки имконияти шикоят аз болои он аз даст рафтааст ва дар iолати мавiудияти sarop дар бораи ба аризаи зикршуда додани iуiиати муioфизатъ, то рўзи басайдгирии ихтироъ дар феиристи давлатии ихтироот ворид шуда бошад.

Агар дар рафти экспертиза мусаррар карда шавад, ки ихтирооти iamмонанд санаи якхелаи аввалият доранд, пас iуiиати муioфизатъ аз рӯи аризае дода мешавад, ки пештар фиристода шудани он ба Идораи патентъ исбот шудааст, дар iолати мувофисат кардани ин санаio бошад - аз рӯи аризае, ки расами басайдгирии пештар додашудаи Идораи патентиро дорад, агар созишномаи байни аризадиандагон iолати дигареро дар назар надошта бошад (Сонуни iT аз 19.03.2013 № 956).

Моддаи 18. Аввалияти созишномавъ

Аввалияти ихтироъ аз рӯи санаи дар давлати иштирокчии Созишномаи Париж оид ба иифзи моликияти саноатъ пешниод шудани аризаи якум барои ин ихтироъ мусаррар шуданаш мумкин аст, агар ариза ба Идораи патентъ дар давоми дувоздаи мои баъди санаи зикршуда ворид шуда бошад (аввалияти созишномавъ). Агар бинобар iолатиои новобаста ба

аризадианда ариза бо дархости аввалияти созишномавъ дар мўилати зикргардида пешниод нашуда бошад, ин мўилат бо дархости аризадианда ба муддати на зиёда аз се мои дароз карда шуданаш мумкин аст.

Аризадиандае, ки аз iysysi аввалияти созишномавъ истифода бурдан меҳояд, бояд ин хоишашро iангоми пешниоди ариза ва ё дар давоми ду мои баъди санаи ба Идораи патентъ пешниодшавии ариза изиор намояд ва нусхаи аризаи якумро замима кунад ва ё онро на дертар аз се мои баъди санаи пешниод кардани ариза ба Идораи патентъ фиристонад.

БОБИ 6.

ЭКСПЕРТИЗАИ АРИЗА

(Сонуни IT аз 19.03.2013 № 956)

Моддаи 19. Экспертизаи расмии ариза (Сонуни IT аз 19.03.2013 №956)

Идораи патентъ баъди гузаштани се мои аз санаи пешниоди ариза аз рӯи он экспертизаи расмъ мегузаронад. Мувофиси дархости хаттии аризадианда экспертизаи расмъ то гузаштани мўилати зикршуда олоз шуда метавонад. Дар ин iол аризадианда аз лаизаи пешниод кардани дархост аз iysysi бе пардохти боi бо ташаббуси худ ислои ва саiei кардани iуiiation, ки моддаи 13 iamин Сонун пешбинъ намудааст, маирум мегардад (Сонуни IT аз 19.03.2013 № 956).

Дар рафти гузаронидани экспертизаи расмии ариза мувофиси моддаiои 11 ва 12 iamин Сонун мавiуд будани iуiiation заруръ ва риояи талаботи нисбати онiо мусарраршуда санiида шуда, масъала дар бораи он, ки пешниоди арзшуда ба объектiои дар сисмiои 6, 7 ва 8 моддаи 6 iamин Сонун зикргардида дахл дорад ё не, баррасъ мешавад (Сонуни IT аз 19.03.2013 № 956)д.

Инчунин санiида мешавад, ки пешниоди арзшуда зери шартiои дар сисми сеюми моддаи 5 iamин Сонун зикршуда зарор надошта бошад.

Агар аризадианда мувофиси моддаи 13 iamин Сонун аз рӯи ариза маводiои иловагъ пешниод намояд, дар рафти экспертиза моiияти ихтирои пешниодшударо таъйир надодани онiо санiида мешавад (Сонуни IT аз 19.03.2013 № 956).

Маводiои иловагъ моiияти ихтирои пешниодшударо таъйир медианд, агар онiо аломатiои ба формулаи ихтироъ дохил шуданашон зарур ва дар маводiои пешинаи ариза набударо дарбар гиранд. Маводiои иловагъ дар сисми таъйирдиандаи моiияти ихтирои пешниодшуда iангоми баррасии ариза ба эътибор гирифта намешаванд ва аз iониби аризадианда ба сифати аризаи мустасил ба расмият дароварда шуданашон мумкин аст.

Агар ариза бо риояи iамаи талаботи мусарраршуда пешниод шуда бошад, аризадианда дар бораи натиiаи мусбии экспертизаи расмъ хабардор карда мешавад (Сонуни IT аз 19.03.2013 № 956).

Аз рӯи аризае, ки бо вайрон кардани талабот ба iуiiation он пешниод шудааст, ба аризадианда дархост фиристода мешавад, ки дар давоми ду мои аз рӯзи гирифтани он iуiiation ислошуда ва ё намерасидаро пешниод намояд. Агар аризадианда маводiои дархостшуда ва ё илтимосномаро дар бораи дароз кардани мўилати мусарраршуда дар мўилати зикргардида пешниод накунад, ариза бозхондашуда iисоб карда мешавад.

Аз рӯи аризаи бо вайрон намудани талаботи ягонагии ихтироъ пешниодшуда ба аризадианда пешниод карда мешавад, ки дар давоми ду мои баъди санаи гирифтани огоiиномаи дахлдор Идораи патентиро дар бораи он, ки кадоме аз пешниодiои аризадианда бояд баррасъ шаванд,

хабардор кунад ва дар іолати заруръ ба іуїіаііои ариза тасіеі дарорад. Барои пешніодоти дигари ба маводіои аризаи нахустин дохилшуда аризадианда іуsysи ба расмият даровардан ва пешніод кардани аризаіои іудокардашударо дорад.

Агар аризадианда дар давоми ду моіи баъди фиристодани огоінома дар бораи вайрон шудани талаботи ягонагии ихтироъ ба Идораи патентъ дар бораи он, ки кадоме аз пешніодіояш бояд баррасъ шаванд, хабар надиад ва іуїіаііои тасіеішударо пешкаш накунад, пешніоди аввалини дар формула нишондодашуда, іамчунин пешніодіои дигаре, ки бо он љояи ягонаи ихтироъкориро ташкил мекунад, агар чунин пешніодіо мавіуд бошанд, баррасъ мешавад.

Аризадианда іангоми бо сарори экспертиза норозъ буданаш іуsys дорад, ки дар муддати се моіи баъди санаи баровардани сарор ба Шўрои шикоятъ эътироз пешніод намояд. Эътироз бояд дар давоми ду моі баррасъ шавад (Сонуни İТ аз 19.03.2013 № 956).

Моддаи 20. Экспертизаи моіяйтии ариза (Сонуни İТ аз 19.03.2013 № 956)

Идораи патентъ мувофиси дархости аризадианда (ва ё шахсони сеюм), ки метавонад іар васт дар давоми се соли баъд аз санаи пешніоди ариза барои гирифтани патент барои ихтироъ пешніод гардад, іамчунин бо дархости дорандаи нахустпатент, ки дар давоми мўилати амали он дода шуданаш мумкин аст, экспертизаи моіяйтии аризаро мегузаронад (Сонуни İТ аз 19.03.2013 № 956).

Агар дархост дар бораи гузаронидани экспертизаи моіяйтъ дар муддати се сол пешніод карда нашавад, ариза барои ихтироъ, ки аз рўи он нахустпатент дархост нашудааст, бозхондшуда іисоб карда мешавад (Сонуни İТ аз 19.03.2013 № 956).

Дар рафти экспертизаи моіяйтии ариза, ки іангоми гузаронидани он іустуїїи иттилоотъ бо масади муайян намудани сатїи техника ба амал бароварда мешавад, аввалияти ихтироъ мусаррар карда шуда, шартїои патентпазирии ихтироъ, ки дар моддаи 6 іамин Сонун муайян гардидаанд, санїида мешаванд (Сонуни İТ аз 19.03.2013 № 956).

Идораи патентъ іангоми гузаронидани экспертизаи моіяйтии ариза іуsys дорад аз аризадианда маводіои иловагъ, аз іумла формулаи таїйирдодашудаи ихтироъро дархост намояд. Маводіои иловагъ аз рўи дархости экспертиза бояд дар давоми ду моіи баъди санаи дархостро гирифтани аризадианда бе таїйир додани моіяйти ихтироъ пешніод карда шаванд (Сонуни İТ аз 19.03.2013 № 956).

Ба маводіои иловагъ дар сисми таїйирдиандаи моіяйти ихтироъ тартиби мусаррарнамудаи сисміои чорум ва панїуми моддаи 19 іамин Сонун татбис карда мешавад.

Агар Идораи патентъ дар натиїаи гузаронидани экспертизаи моіяйтии ариза мусаррар намояд, ки пешніоди арзшуда дар іаїми іифзи іуsysии дархостнамудаи аризадианда ба шартїои патентпазирии ихтироъ, ки моддаи 6 іамин Сонун муайян намудааст, мувофисат мекунад, дар бораи додани патент сарор бароварда мешавад (Сонуни İТ аз 19.03.2013 № 956).

Агар мусаррар карда шавад, ки ихтирои пешніодшуда дар іаїми іифзи іуsysии дархостшуда ба шартїои патентпазиръ мувофисат намекунад, дар бораи рад шудани додани патент сарор бароварда мешавад.

Аризадианда іуsys дорад бо маводіои дар дархости экспертиза, дар сарори экспертиза ва ё іисоботи іустуїї нишондодашуда шинос гардад. Нусхаіои маводіои патентии дархостшударо Идораи патентъ дар давоми ду

мои баъди санаи гирифтани дархост ба аризадианда мефиристад (Сонуни IT аз 19.03.2013 № 956).

Аризадианда дар сурати норозъ буданаш бо зарор дар бораи радди додани патент iysys дорад, ки дар давоми се мои баъди санаи гирифтани зарор ба Шӯрои шикоятъ эътирози дахлдорро пешниод намояд. Шӯрои шикоятъ эътирозро бояд дар муддати шаш мои баъди санаи ворид шудани он баррасъ намояд.

Агар аризадианда бо зарори Шӯрои шикоятъ розъ набошад, метавонад дар муддати шаш мои баъди санаи гирифтани зарор ба суд муроӣат намояд.

Мӯилати пешниодкунии маводи аз рӯи дархости экспертиза ва пешниод кардани эътирозро ба Шӯрои шикоятъ, ки аризадианда оноро гузаронидааст, Идораи патентъ метавонад аз рӯи дархости аризадианда, ки на дертар аз дувоздаи мои баъди ба охир расидани мӯилати гузаронидашуда пешниод гардидааст, дар сурати тасдис шудани сабабиҳои узрнокӣ рӯи нашудани мӯилати ва пардохта шудани бои дахлдор барзарор намояд (Сонуни IT аз 19.03.2013 № 956).

Моддаи 21. Экспертизаи пешакии ариза барои додани нахустпатент (Сонуни IT аз 19.03.2013 № 956)

Экспертизаи пешакии ариза барои додани нахустпатент баъди бо натиҷаи мусбъ ба аниом расидани экспертизаи расмъ гузаронида мешавад (Сонуни IT аз 19.03.2013 № 956).

Дар рафти гузаронидани экспертизаи пешакъ аввалияти ихтироъ мусаррар карда шуда, мувофис будани он ба шартҳои навъ ва собили татбис будан санӣида мешавад (Сонуни IT аз 19.03.2013 № 956).

Ҳангоми санӣидани мувофисати ихтирои пешниодшуда ба талаботи нави сатҳи техника танҳо инро дар бар мегирад:

- ҳаммонандӣ ва пешнамунаҳои ихтироъ, ки аризадианда дар маводи ариза овардааст;
- аризаҳои бозхондашуда барои ихтироот ва моделии судманди аз тарафи шахсонӣ дигар пештар дар Ҷумҳурии Тоҷикистон пешниодшуда;
- ихтирооти дар Ҷумҳурии Тоҷикистон патентдоршуда ва моделии судманди басайдгирифташуда.

Идораи патентъ ҳангоми гузаронидани экспертизаи пешакъ iysys дорад аз аризадианда маводи иловагъ, аз ҷумла формулаи таъйирдодашудаи ихтироъро дархост намояд. Маводи иловагӣ, ки экспертиза тасоҳо мекунад, бояд дар давоми ду мои баъди санаи гирифтани дархост пешниод карда шаванд (Сонуни IT аз 19.03.2013 № 956).

Барои маводи иловагъ дар сисми таъйирдиандаи моияти ихтироъ тартиби дар сисми чорум ва панҷуми моддаи 19 ҳамин Сонун мусарраршуда татбис карда мешавад.

Агар дар натиҷаи гузаронидани экспертизаи пешакъ мусаррар карда шавад, ки пешниоди арзшуда дар ҷаъми ифзи iysys дархосткардашуда ба шартҳои нави ихтироъ, ки бо назардошти сисми сеҷуми ҳамин модда муайян шудааст ва шартҳои собили татбис будан, ки онро моддаи 6 Сонун мазкур муайян намудааст, мувофисат мекунад, дар бораи додани нахустпатент зарор бароварда мешавад (Сонуни IT аз 19.03.2013 № 956).

Нахустпатент ба масъулияти аризадианда дода мешавад.

Дар ҳолати ба шартҳои патентпазиръ номувофис будани ихтирои пешниодшуда зарор дар бораи рад шудани додани нахустпатент бароварда мешавад.

Аризацианда iysys дорад бо маводиои дар дархости экспертиза, сарори экспертиза ва ё исбот дар бораи iустуиу овардашуда шинос шавад. Нусхаиои маводиои патенти аризацианда дархостнамударо Идораи патентъ ба у дар давоми ду мои баъди санаи гирифтани дархост мефиристад (Сонуни IT аз 19.03.2013 № 956).

Аризацианда дар сурати розъ набуданаш бо сарор дар бораи радди додани нахустпатент iysys дорад, ки дар давоми се мои баъди санаи фиристодани сарор ба Шурои шикоятъ эътироз пешниод намояд. Шурои шикоятъ эътирозро бояд дар муддати шаш мои баъди санаи ворид шудани он баррасъ намояд. Агар аризацианда бо сарори Шурои шикоятъ розъ набошад, у метавонад дар муддати шаш мои баъди санаи фиристодани сарор ба суд муроиат намояд.

Мӯилати пешниодкунии маводиоро аз рӯи дархости эспертиза ва пешниод кардани эътирозро ба Шурои шикоятъ, ки аризацианда ониро гузаронидааст, Идораи патентъ метавонад аз рӯи дархости аризацианда, ки на дертар аз дувоздаи мои баъди ба охир расидани мӯилати гузаронидашуда пешниод гардидааст, дар сурати тасдис шудани сабабиои узрнокӣ рия нашудани мӯилати ва пардохта шудани бои дахлдор барсарор намояд (Сонуни IT аз 19.03.2013 № 956).

Моддаи 22. Бозхонди ариза

Аризацианда iysys дорад то нашри маълумот дар бораи ариза, аммо на дертар аз санаи дар феиристи давлатии ихтирооти Iумиурии Тоикистон ба сайд гирифта шудани он аризаро бозпас гирад.

Моддаи 23. Нашри маълумот оид ба ариза ва додани iуииати муифизатъ

Маълумот оид ба ариза ва iуииати муифизатъ дар хабарномаи расмъ нашр карда мешавад. Пуррагии маълумоти интишоршавандаро Идораи патентъ муайян мекунад.

Маълумот оид ба ариза, ки экспертизаи расмиро бо натиаи мусбъ гузаштааст, баъди гузаштани 18 мои аз санаи пешниоди ариза нашр мешавад. Бо дархости аризацианда ва дар сурати супурда шудани пардохти корбарии дахлдор маълумот оид ба ариза мумкин аст аз мӯилати мазкур пештар чоп карда шавад (Сонуни IT аз 19.03.2013 № 956).

Идораи патентъ дар муддати шаш мои баъди санаи сабул карда шудани сарор дар бораи додани iуииати муифизатъ дар хабарномаи расмъ маълумотро дар бораи iуииати муифизатии додашуда нашр мекунад.

Маълумоти нашршуда бояд номи муаллиф(он) (бо розигии он) ва доранда(гон)- и патент (нахустпатент), ном ва формулаи ихтироъро дар бар гирад.

БОБИ 7.

ДОДАНИ ИИФИЗИ IYSYSЪ

Моддаи 24. Иифзи iysysии муvассатии ихтироъ

Ба ихтирои пешниодшуда аз санаи нашри маълумот дар бораи ариза то санаи нашри маълумот дар бораи додани iуииати муифизатъ дар iaими формулаи нашршуда иифзи iysysии муvассатъ дода мешавад.

Ба ихтирое, ки дар намоишгои расмъ ва расман шинохташудаи байналмилалъ ба намоиш гузошта шудааст, аз санаи дар намоишгои iойгир

кунонидани он то санаи нашри аввалини маълумот оид ба додани iуiиати муioфизатъ ба шарте, ки ариза барои ин ихтироъ на дертар аз шаш мои баъди санаи дар намоишгоi iойгир кунонидани он ба Идораи патентъ пешниод карда шуда бошад, ифзи iysysии муvассатъ дода мешавад.

Ифзи iysysии муvассатъ фаронорасида iисоб карда мешавад, агар сарор дар бораи надодани iуiиати муioфизатъ сабул шуда, имконияти шикоят аз рӯи ин сарор аз даст рафта бошад.

Дорандаи патент баъд аз гирифтани iуiиати муioфизатъ iysys дорад аз шахсе, ки ихтирои пешниодшударо дар давраи амали ифзи iysysии муvассатии он истифода намудааст, додани iубронпулии муносибро талаб намояд.

Мусаррароти сисми чоруми iамин модда аз рӯзе, ки аризадианда шахси аз ихтироъ истифодабурдаро дар бораи пешниод шудани ариза барои ин ихтироъ огоiонидааст, татбис мегарданд, агар ин сана аз санаи нашри маълумот дар бораи ариза пештар фаро расида бошад.

Моддаи 25. Басайдгирии ихтироъ ва додани iуiиати муioфизатъ

Идораи патентъ дар давоми се мои баъди санаи гирифтани iуiиати муioфизатъ ихтироъро ба феиристиои давлатии ихтироот дохил мекунад ва ба дорандаи патент iуiиати муioфизатъ медиад.

Дар iолати мавiуд будани якчанд шахс, ки ба номашон iуiиати муioфизатъ дархост карда мешавад, ба онiо як патент ва ё нахустпатент дода мешавад. Идораи патентъ ба муаллиф (муаллифон)-и ихтироъ, ки дорандаи патент нестанд, шаiодатномаи расмии тасдиқунандаи муаллиф будани онiоро медиад.

Iангоми мувофиси тартиби мусарраршуда пешниод нашудани iуiиате, ки пардохтани боiро барои басайдгиръ ва додани iуiиати муioфизатъ тасдиқ мекунад, басайдгирии ихтироъ ва додани iуiиати муioфизатъ ба амал бароварда намешавад, аризаи дахлдор бозхондшуда iисобида мешавад.

Мундариiаи маълумотеро, ки ба феиристиои давлатъ дохил карда мешаванд, намуди патент, нахустпатент ва номгӯи маълумоти дар онiо дарiшавандаро Идораи патентъ муайян мекунад.

БОБИ 8.

IYSYSI ИСТИСНОИИ ИСТИФОДАИ ИХТИРОЪ

Моддаи 26. Iysysioи дорандаи патент

Iysysi истисноии истифодаи ихтирои бо патент ё бо нахустпатент ифзшаванда, аз iумла, iysysi сохтан, татбис, намудан, ворид кардан, фурӯжтан, бо рои дигар ба гардиши ioiагидоръ даровардан ва ё бо ин масад нигоi доштани маiсулоте, ки ихтирои бо патент ё бо нахустпатент ифзшавандаро дар бар мегирад, iysysi татбис намудани тарзи бо патент ва ё бо нахустпатент ифзшаванда, инчунин iysysi манъи истифода шудани ихтирои номбаршуда аз iониби шахсони дигар, љайр аз iолатiое, ки ингуна истифодабаръ мувофиси iамин Сонун вайрон намудани iysysi истисноии дорандаи патент маiсуб намегардад, ба дорандаи патент тааллус дорад.

Маiсулот дарбаргирандаи ихтирои бо патент ва ё бо нахустпатент ифзшаванда эътироф мешавад ва тарзи бо патент ва ё бо нахустпатент ифзшаванда бошад, татбисёфта iисоб карда мешавад, агар iar як аломати ихтироъ, ки дар банди алоiндаи формула оварда шудааст ва ё аломати ба

он эквивалент, ки то санаи оъози истифодаи ихтироъ ба чунин сифат дар соіаи маъзури техника маълум аст, дар маісулот мавіуд бошад ва дар тарз истифода шуда бошад.

Ба гардиши хоіагидоръ ворид намудан ё бо ин массад нигоі доштани маісулоте, ки бо истифодаи бевоситаи тарзи патентнокшудаи іосил кардани маісулот истеісол шудааст, низ истифодаи ихтирои бо патент ё бо нахустпатент іифъшаванда іисоб мегардад.

Тайёр намудани намунаи таірибавии воситае, ки ихтироъро дар бар мегирад, инчунин саніиши таірибавъ ва озмоиши он истифодаи ихтироъ маісуб намешавад.

Муносибатіои тарафіоро оид ба истифодаи ихтирое, ки іуііати муіофизатъ ба он ба якчанд шахс тааллус дорад, созишномаи байни оніо муайян мекунад. Іангоми набудани чунин созишнома іар як дорандаи іуііати муіофизатъ ихтирои іифъшавандаро мувофиси салоідиди худ истифода бурда метавонад, вале бе розигии дорандагони дигари патенти маъкур іусуси ба шахси дигар додани ііозатнома ва ё вогузор кардани іусуси истисноиро (гузашт кардани патентро) надорад.

Соіиби патент метавонад аломати огоікунандаеро, ки дорои патент ё нахустпатент будани ихтирои истифодашавандаро нишон медиад, истифода барад.

Патент, нахустпатент ба ихтироъ ва іусуси гирифтани оніо ба мерос мемонад.

Дорандаи патент іусус дорад іусуси истисноияшро ба іар кадом шахси вошеъ ё іусусъ вогузор кунад (гузашт кардани патент). Шартнома дар бораи вогузор кардани іусуси истисноъ бояд дар Идораи патентъ ба сайд гирифта шавад ва бе чунин басайдгиръ он беътибор дониста мешавад.

Агар дорандаи патент ихтирои іусуси истисноидоштаро, бе вайрон намудани іусусіои дорандаи патенти дигар (патенти якум), ки баستاني шартномаи ііозатномавиро бо шартіои мутобисаткунандаи амалияи мусарраргардида рад намудааст, истифода бурда натавонад, іусус дорад ба суд бо аризаи даъвогъ іііати ба ў додани ііозатномаи маібуръ (тибси моддаи 28 іамин Сонун) барои истифодаи ихтирои маъкур дар іудуди Ёуміурии Тоіикистон муроіат намояд. Дар аризаи даъвогъ бояд шартіои ба дорандаи патенти дуюм додани чунин ііозатнома, аз іумла іаіми истифодаи ихтироъ, андоза, тартиб ва мўилати пардохтіо нишон дода шаванд. Агар дорандаи патенти дуюм, ки ба чунин ихтирои вобаста іусуси истисноъ дорад, исбот намояд, ки ихтирои ў дастоварди муіими техникъ буда, аз ихтирои дорандаи патенти якум афзалияти комили истисодъ дорад, суд дар бораи додани ііозатномаи маібуръ сарор мебарорад. Іусуси истифодаи ихтироъ, ки тибси чунин ііозатнома ба даст оварда мешавад, ба истиснои іолати мусодираи патенти дуюм ба дигар шахс дода намешавад. Дар сурати додани ііозатномаи маібуръ тибси соідаіои маъкур дорандаи патенти якум іусус дорад бо шартіои мутобисаткунандаи амалияи мусарраргардида ііозатномаи љайриистисноиро іііати истифодаи ихтирои вобаста ба даст дарорад (Сонуні ІТ аз 03.07.2012 № 857).

Моддаи 27. Додани іусус барои истифодаи ихтироъ

Іар кадом шахсе, ки дорандаи патент нест, ба истифодаи ихтирои бо іуііати муіофизатъ іифъшуда таніо бо ііозати дорандаи патент, дар асоси шартнома оид ба додани ііозатнома (литсензия) іусус дорад.

Мувофиси чунин шартнома дорандаи патент (ііозатномадеі) ўіададор мешавад, ки іусусро барои истифодаи ихтирои іифъшуда дар іаіми дар

шартнома пешбинишуда ба шахси дигар (иїозатномагир), ки ў ўидадории иїро намудани іамаи амалиїи дар шартнома пешбинишударо ба зиммаи худ мегирад, диїад.

Дар іолати пешниїоди иїозатномаи истисноў іусysi истисноии истифодаи ихтироў дар іудуди дар шартнома зикршуда ба иїозатномагир мегузарад. Іусysi истифодаи сисми ба иїозатномагир доданашавандаи ихтироў дар іониби иїозатномадеї мемонад.

Иїозатномадеї дар іолати иїозатномаи љайриистисноў ба иїозатномагир іусysi истифодаи ихтироўро дода истода, іамаи іусysioepo, ки иуїїати муїофизатў тасдис мекунад, аз іумла, іусysi ба шахсони сеїм додани иїозатномаїоро нигої медорад.

Шартномаи оид ба додани иїозатнома бояд іатман дар Идораи патентў ба сайд гирифта шавад ва бе чунин басайдгирў беэўтибор дониста мешавад.

Дорандаи патент метавонад ба Идораи патентў дар бораи ба іар кадом шахс дода шудани іусys барои истифодаи ихтироў (иїозатномаи кушода) дархост диїад. Дар ин іолат андозаи бої барои нигої доштани эўтибори иуїїати муїофизатў аз соли баўди нашри маълумот оид ба мавїудияти чунин дархост 50 фоиѕ кам карда мешавад (Сонуни ИТ аз 19.03.2013 № 956).

Дар іолати бозхонди иїозатномаи кушода аз тарафи дорандаи патент бої барои нигої доштани эўтибори иуїїати муїофизатў дар давоми васти амали иїозатномаи кушода пардохта нашуда, минбаўд ин бої ба андозаи пуррааш пардохта мешавад.

Шахсе, ки хоїши гирифтани иїозатномаи кушодаро дорад, бояд бо дорандаи патент дар бораи пардохтиїо шартнома бандад. Баїсїои марбут ба бастанїи чунин шартнома дар суд баррасў мешаванд.

Амали Сонуни Иумїурии Тоїикїстон "Дар бораи иїозатномадиїў ба баўзе намудїои фаўолият" барои додани чунин намуди иїозатнома (литсензия) татбїс намегардад (Сонуни ИТ аз 03.07.2012 № 857).

Моддаи 28. Иїозатномаи маїбурў

Дорандаи патент вазифадор аст, ки ихтироўро истифода барад. Іангоми дар давоми панї соли баўди рўзи нашри маълумот оид ба додани иуїїати муїофизатў аз тарафи дорандаи патент истифода нашудан ва ё ба дараїаи зарурў истифода нашудани ихтироў, шахси іоїиши истифодаи ихтироўро дошта ва ба ин омодабуда, дар іолати бо шартїои мувофїс ба амалияи мусарраргардида аз имзои шартнома оид ба додани иїозатнома саркашў намудани дорандаи патент, метавонад ба суд бо аризаи даўвогў дар бораи ба вай додани иїозатномаи маїбурў барои истифодаи ихтироїи мазкур муроїаїат намояд (Сонуни ИТ аз 03.07.2012 № 857).

Агар дорандаи иуїїати муїофизатў исбот накунад, ки истифода набурдан ва ё ба дараїаи зарурў истифода набурдани ихтироў сабабїои узрнок дорад, суд дар бораи додани иїозатномаи маїбурў sarop мебарорад.

Іангоми сабули sarop дар бораи додани иїозатномаи маїбурў суд бояд іудудїои истифодаи ихтироеро, ки иуїїати муїофизатїи он ба шахси дигар тааллус дорад, дар іаїме, ки барои истифодаи ихтироїи патентнокшудаи шахси дигар (талабкунандаи иїозатномаи маїбурў) зарур аст, инчунин андоза, мўїлат ва тартиби пардохтиїоро муайян намояд.

Іукумати Иумїурии Тоїикїстон ба манфиати беҳатарїи милль, іамчунин дар мавриди іолатїои фаўсулодда (офатїои табїў, фалокатїо, садамаїои калон), іусys дорад истифодаи ихтироўро иїозат диїад ва ба

дорандаи патент иубронпулии муносибро пардозад. Дар ин иолат иайм ва давомнокии истифодаи ихтирои патентнокшуда бо масцадое, ки маиз барои расидан ба оню июзати истифодаи ихтироъ дода мешавад, маидуд мегардад (Сонуни ИТ аз 19.03.2013 № 956).

Июзатномаи маибуръ июзатномаи љайриистисноъ буда, ба шахси дигар гузашт кардани он мумкин нест. Баисюеро, ки дар натиаяи чунин истифодабарии ихтироъ ба миён меоянд, суд иал мекунад.

Июзатномаи маибуръ бояд иатман дар Идораи патентъ ба сайд гирифта шавад ва бе басайдгиръ беэтибор дониста мешавад.

Моддаи 29. Вайронкунии iysysi истисноъ

Тар як шахси восеъ ва ё iysysие, ки ихтироъро хилофи Сонуни мазкур истифода мебарад, вайронкунандаи iysysi истисноии дорандаи патент (вайронкунандаи иуииати муюфизатъ) исюбида мешавад (Сонуни ИТ аз 19.03.2013 № 956).

Дорандаи патент iysys дорад талабуи зеринро пеш гузорад:

- сатъ намудани вайронкунии иуииати муюфизатъ;
- аз шахси ба вайронкунии иуииати муюфизатъ айбдоршуда ситонидани иуброни зарарюе, ки расонида шудаанд, аз иумла фюидаи аз даст додашуда ва иуброни зарари маънавъ (Сонуни ИТ аз 19.03.2013 № 956);

- ба юи иуброни зарарю ситонидани даромади ба даст овардаи вайронкунандаи иуииати муюфизатъ;

- ба фюидаи худ мусодира намудани маисулоти ба гардиши хоиягъ даровардашуда ва ё бо ин масцад ниюидошташуда, ки вайронкунандаи иуииати муюфизатъ ба исюб меравад, инчунин мусодираи воситаюи барои вайрон кардани иуииати муюфизатъ пешбинишуда;

- бо масцади барсарор намудани обрӯи кории худ дар нашрияюи расмии Идораи патентъ нашр намудани сарори суд.

Ба вайронкунандаи иуииати муюфизатъ дорандаи июзатномаи истисноъ, агар дар шартнома оид ба додани июзатнома иолати дигаре пешбинъ нашуда бошад ва ё дорандаи июзатномаи љайриистисноъ, агар ин дар шартнома пешбинъ шуда бошад, низ даъво карда метавонад.

Моддаи 30. Амалюе ки вайронкунии iysysi истисноъ исюб намешаванд

Амалюи зерин вайронкунии iysysi истисноии дорандаи патент исюб намешаванд:

- татбуси василаюи дарбаргирандаи ихтирооти бо патент ё бо нахустпатент иифзшуда дар таркиб ва ё иангоми истифодаи воситаюи наслиети рӯизаминъ, иавоъ ва обии мамлакатюи дигар, ба шарте ки воситаюи наслиети номбаршуда муvассатан ва ё тасодуфан дар саламрави Иумиурии Тоикистон сарор дошта бошанд ва барои эитиёюти наслиет истифода бурда шаванд ва агар ин воситаюи наслиет ба шахсони восеъ ва ё iysysии мамлакатюе тааллус дошта бошанд, ки оню низ ба соибони воситаюи наслиети Иумиурии Тоикистон иамин гуна iysysюро медианд;

- гузаронидани тадсисоти илмъ ва ё таирiba дар воситаюи ихтироююро дарбаргиранда;

- истифода намудани воситаюе, ки ихтироююро дар бар мегиранд, иангоми рӯй додани иодисаюи фавсулодда (офатюи табинъ, фалокатю, садамаюи калон) бо шарти дар навбати аввал сонеъ намудани талаботи бозори дохилъ, пардохти иуброни андозааш муvофис ва фавран оюи

намудани дорандаи патент Сонуни IT аз 03.07.2012 № 857);

- истифода намудани воситаҳои ихтироотро дарбаргиранда ба ба даст овардани ғоида;

- аз рӯи доруномаҳои табиб як маротиба тайёр намудани доруҳо дар дорухонаҳо;

- истифодаи воситаҳои, ки ихтирооти бо иҷрати мувофиқатӣ ифзошударо дар бар мегиранд, агар ин воситаҳо бо роҳи сонун мувофиқи усули ба соибони патент додашуда ба гардиши ҷоғадорӣ дароварда шуда бошанд.

Амалиҳо, ки дар моддаи мазкур пешбинӣ шудаанд, набояд истифодаи мӯътадили патентро беасос халалдор сохта, манфиатҳои сонунии дорандаи патентро поймол кунанд (Сонуни IT аз 03.07.2012 № 857).

Моддаи 31. Усули истифодаи пешина

Дар кадом шахси воқеъ ва усули, ки то санаи аввалияти ихтироъ новобаста ба муаллифи он дар саламрави Ҷумҳурии Тоҷикистон айнан ҳамон ихтироъро офарида, истифода бурда бошад ва ё барои истифодаи он тайёриҳои зарурӣ дида бошад, усули минбаъд ба васеъ кардани ҷаҳми истеҳсолот роғон истифода бурдани ихтироъро нигоҳ медорад (усули истифодаи пешин).

Усули истифодаи пешин мумкин аст ба шахси воқеъ ва ё усули танҳо якҷоя бо истеҳсолоте, ки дар он истифодаи ихтирои ҳаммонанд ӯй дошт ва ё тайёриҳои зарурӣ барои он дида шудаанд, дода шавад.

БОБИ 9.

САТЪ НАМУДАНИ АМАЛИ ИҶРАТИ МУВОФИҚАТӢ

Моддаи 32. Мавриди баис сарор додани иҷрати мувофиқатӣ

Иҷрати мувофиқатӣ дар тамоми муддати амалаш аз ҷониби ҳар кадом шахс дар ҷоғадҳои зерин метавонад мавриди баис сарор дода ва ё ҷура ё сисман беэътибор доништа шавад:

- ошкор кардани номувофиқати ихтироъ ба шартҳои патентпазирии дар моддаи 6 ҷамин Сонун мусаррафгардида;

- дар формулаи ихтироъ мавҷуд будани аломатҳои, ки дар маводҳои нахустини ариза набуданд;

- дар иҷрати мувофиқатӣ нодуруст нишон дода шудани муаллиф(он) ва ё доранда(гон)-и патент.

Эътирози зидди додани иҷрати мувофиқатӣ тибси асосҳои дар сарҳадҳои яқум ва дуҷуми сисми яқуми ҷамин модда зикршуда ба Шӯрои шикоятӣ дода мешавад ва бояд дар давоми шаш моҳ баъди санаи ворид гардидани он баррасӣ шавад. Дар ин сурат дорандаи патент бояд бо эътироз шинос карда шавад. Дар ҷоғадҳои норозӣ будан бо сарори Шӯрои шикоятӣ оид ба эътирозе, ки дар асоси он иҷрати мувофиқатӣ мавриди баис сарор дода мешавад, ҳар кадом аз тарафҳои метавонад дар муддати шаш моҳ баъди санаи сабул карда шудани сарор ба суд муроҷиат намояд.

Моддаи 33. Пеш аз мӯлат сатъ намудани амали иҷрати мувофиқатӣ

Амали иҷрати мувофиқатӣ дар ҷоғадҳои зерин пеш аз мӯлат сатъ карда мешавад:

- ҷангоми иҷрати мувофиқатиро мувофиқи моддаи 31 ҷамин Сонун ҷура беэътибор донистан;

- дар асоси аризаи ба Идораи патентъ додаи дорандаи патент;
- ӱангоми дар муддати мусарраршуда напардохтани боӱи нигаӱдории эътибори ӱуӱӱати муӱофизатъ.

Идораи патентъ дар хабарномаи расмъ маълумотро дар бораи пеш аз мӱӱлат сатъ гардидани амали ӱуӱӱати муӱофизатъ нашр менамояд.

Моддаи 34. Барсарор кардани амали ӱуӱӱати муӱофизатъ. Iysysi истифодаи баъдъ

Амали ӱуӱӱати муӱофизатъ, ки аз рӱи асоси дар сархати сеюми сисми якуми моддаи 33 ӱамин Сонун зикршуда сатъ гардидааст, аз рӱи дархости дорандаи патент дар давоми се соли баъди санаи ба охир расидани мӱӱлати пардохти боӱи нигаӱдории эътибори ӱуӱӱати муӱофизатъ дар сурати мавӱуд будани сабабиои узрнок ва пешниӱод кардани ӱуӱӱат дар бораи пардохта шудани боӱи барсароркунии амали патент мумкин аст барсарор карда шавад (Сонуни ӱТ аз 03.07.2012 № 857).

Идораи патентъ дар хабарномаи расмъ маълумотро оид ба барсарор карда шудани амали ӱуӱӱати муӱофизатъ нашр мекунад.

ӱар кадом шахсе, ки дар давраи байни санаи сатъ гардидан ва санаи барсарор карда шудани амали ӱуӱӱати муӱофизатъ дар саламрави ӱумӱурии Тоӱикистон ба истифодаи ихтирои ӱифъшаванда сар кардааст ва ё барои он тайёрии заруръ дидааст, iysysi минбаъд бе васеъ кардани ӱаӱм (iysysi истифодаи баъдъ) ройгон истифода намудани онро нигоӱ медорад.

Iysysi истифодаи баъдъ мумкин аст ба шахси дигар танио якӱоя бо истеӱсолоте, ки дар он истифодаи ихтироъ ӱой дошт ва ё барои он тайёрии заруръ дида шуда буд, дода шавад.

БОБИ 10. MUSAPPAROTI ХОТИМАВЪ

Моддаи 35. Iysysio ва имтиёзҳои иловагии муаллифон

Муаллиф дар рафти баррасии арзнома то дар феӱристи давлатии ихтироъӱо ба сайд гирифта шудани он iysysi ба ихтироъ додани номи худ ва ё номи махсусро дорад.

Муаллиф iysys дорад дар асоси шартнома дар кори ба истифодабаръ оодасозии ихтироъ иштирок намоад.

Муаллифони ихтирооти муӱимтарину нодир ва васеъ истифодашаванда мумкин аст ба гирифтани унвони фахрии "Арбоби илм ва техникаи Тоӱикистон" пешбаръ шаванд.

Моддаи 36. ӱавасмандкунии давлатии офаридан ва истифодаи ихтироот

Масъалаҳои ӱавасмандкунии офаридан ва истифодаи ихтироот бо тартиб ва шартҳои ӱал карда мешаванд, ки онҳо ро ӱукумати ӱумӱурии Тоӱикистон муайян мекунад.

Моддаи 37. Баррасии баӱисо

Баӱисоии марбут ба вайрон карда шудани ӱифъи iysysии ихтироотро Шӱрои шикоятъ дар доираи салоӱияти худ баррасъ менамояд.

ӱар кадоме аз тарафӱо ӱангоми бо сарори Шӱрои шикоятъ розъ набудан iysys дорад, ки ба суд муроӱиат кунад.

Дар ӱолати дар масъалаҳои татбиси мусаррароти ӱамин Сонун ба миён

омадани баис бо хоиши iar кадом аз тарафион дар баис иштироккунанда Шўрои шикоятъ барои танзим намудани баисю iamчун миёнарав баромад мекунад.

Суди мувофиси салоияташон баисюи зеринро баррасъ менамоянд:

- дар бораи муаллифъ ба ихтироъ;
- дар бораи додани iуiиати муioфизатъ;
- дар бораи мусаррап намудани дорандаи патент;
- дар бораи додани иioзатномаи маiбуръ;
- дар бораи вайрон карда шудани iysysi истисноии истифодаи ихтироъ ва iysysioи дигари молумулкии дорандаи патент;
- дар бораи бастан ва ба иiро расонидани шартномаю оид ба додани iysysi истифодаи ихтироот;
- дар бораи iysysi истифодаи пешин ва баъдъ;
- дар бораи мувофиси шартнома ба муаллиф мукофотпулъ додани корфармо, ки онро моддаи 10 iamин Сонун пешбинъ намудааст;
- баисюи дигаре, ки бо иiфзи iysysio асосамандъ доранд.

Моддаи 38. Iавобгаръ барои вайрон намудани iysysioи муаллифон

Аз худ намудани муаллифъ, барои iamмуаллиф шудан маiбур кардан, лайрисонунъ pain намудани маълумот дар бораи ихтироъ тибси сонунгузорию iумиурии Тоҷикистон боиси iавобгаръ мегардад.

Моддаи 39. Боi ва пардохтиoи корбаръ

Барои пешниoди ариза дар бораи додани iуiиати муioфизатъ, барои додани iуiиати муioфизатъ, барои нигоi доштани эътибори он, барои дароз кардан ва барсарор намудани мўилатиoи гузаронидашуда, инчунин барои иiрои дигар амалиoи аiamияти iysusyъ дошта, ки бо нахустпатентиo ва патентиo барои ихтироъ асосаманданд, боi ситонида мешаванд. Номгўи пурраи амалиoе, ки барои иiрояшон боi ситонида мешаванд, андоза ва мўилатиoи пардохтиoниo, инчунин асосю барои озод намудан аз пардохт, кам кардани андоза ва ё бозгардондани боi тибси санадиoи меъерии iysysии iумиурии Тоҷикистон мусаррап карда мешавад (Сонуни iT аз 19.03.2013 № 956).

Барои гузаронидани экспертиза, барои ба маводиoи ариза ба ихтироъ дохил намудани ислоiот ва тасиеi, барои нашри маълумот дар бораи аризаю ва iуiиатиoи муioфизатии додашуда, барои дар Шўрои шикоятъ баррасъ кардани эътирозю, iamчунин барои иiро намудани амалиoи дигари аiamияти iysusyъ доштаи марбут бо экспертизаи ариза аз тарафи Идораи патентъ пардохтиoи корбаръ ситонида мешаванд. Номгўи пурраи амалиoе, ки барои иiрояшон пардохтиoи корбаръ ситонида мешаванд, тартиб, андоза ва мўилатиoи пардохтиoниo, iamчунин шартюи баргардонидани пардохтиoи корбариро Идораи патентъ муайян менамояд ва Iукумати iумиурии Тоҷикистон тасдис мекунад (Сонуни iT аз 19.03.2013 № 956).

Боi ва пардохтиoи корбариро аризадианда, дорандаи патент ва ё бо розигии оню iar кадом шахси восеъ ва ё iysusyъ супорида метавонанд.

Моддаи 40. Дар мамлакатиoи хориiъ патентдор кардани ихтироот

Дар мамлакатиoи хориiъ патентдор кардани ихтирооти дар iумиурии Тоҷикистон офаридашуда аз тарафи шахсони восеъ ва iysysии iумиурии Тоҷикистон баъди се моi аз санаи ба Идораи патентъ пешниoд шудани ариза барои он ихтироъ ба амал бароварда мешавад. Дар ин iол

аризадианда бояд дар бораи нияти дар мамлакатҳои хориҷи патентдор кардани ихтироъ хабар диҳад.

Дар ҳолатҳои зарурӣ Идораи патентҳои метавонад пештар аз мӯлати зикргардида ба патентдор намудани ихтироъ дар мамлакатҳои хориҷи ишорат диҳад, вале ин амал танҳо баъди ба охир расидани экспертизае, ки бо масъади муайян намудани мавҷудияти маълумоти сирри давлатиро дарбаргиранда дар ариза барои ихтироот гузаронида мешавад, сурат мегирад (Сонуни ӢТ аз 19.03.2013 № 956).

Моддаи 41. Тартиби мавриди амал сарор додани Сонуни мазкур

Сонуни мазкур пас аз интишори расмӣ мавриди амал сарор дода шавад.

Президенти
Ҷумҳурии Тоҷикистон

Э. Раҷмонов

аз 28 феввали соли 2004 № 17
ш. Душанбе